

Mottak og mellomlagring av farlig avfall i 2006

Oppsummering av Fylkesmannen og SFTs landsdekkende aksjon

Sammendrag

Årets kontrollaksjon rettet mot mottaks- og mellomlagringsanleggene for farlig avfall var en oppfølging av en tilsvarende aksjon i 2004. I år ble til sammen 238 anlegg - kommunale, interkommunale og private - kontrollert av fylkesmannen i løpet av aksjonsukene. Resultatene viser at det var gjennomsnittlig 1,1 avvik per kontrollert anlegg.

De alvorligste funnene er:

- manglende oversikt over hva som tas imot av farlig avfall og hva som er lagret av farlig avfall på anleggene (mangelfull journalføring) (40 % avvik)
- ikke tilfredsstillende lagring av farlig avfall (30 % avvik)
- for dårlig emballering og/eller merking av det farlige avfallet (20 % avvik)
- mangelfull deklarerings (25 % avvik)

Funnene er fulgt opp med krav om å rette opp avvik og utbedre forholdene til gitte frister på de enkelte anleggene fra fylkesmannen og gjennom dialog med bransjen fra SFT.

1. Om aksjonen

Årets aksjon var en videreføring av aksjonen i 2004 rettet mot mottaks- og mellomlagringsanlegg for farlig avfall. Resultatene fra aksjonen i 2004 viste at mange av de kontrollerte mottaksanleggene ikke håndterte farlig avfall i henhold til regelverket. Flere anlegg hadde manglende oversikt om lagret avfall, uforsvarlig lagring av farlig avfall utendørs, dårlig sikring mot uvedkommende, mangelfull merking og mangler ved deklarasjonen av avfallet.

På bakgrunn av resultatene fra 2004, ble det bestemt at det skulle gjennomføres en ny kontrollaksjon i 2006. Private mottaksplasser med egen konsesjon og kommunale som både kan ha egen konsesjon fra FM eller driver iht. krav gitt i forskrift om farlig avfall, ble kontrollert under aksjonen.

1.1 Mål og avgrensning

Mål for aksjonen

- å øke bevisstheten om farlig avfall hos de som arbeider på mottaksanleggene
- å øke kunnskapen om regelverket for farlig avfall
- å få en tilstandsoversikt for en betydelig andel av anleggene i bransjen

Hovedtemaene for aksjonen

Under aksjonen ble det særlig lagt vekt på håndtering av avfallstyper fra byggebransjen som kan inneholde/inneholder PCB og bromerte flammehemmere. Mottakenes håndtering av impregneret trevirke ble også prioritert under aksjonen. Det samme gjelder bruken av EAL-koder.

Avfallsbransjen hadde på forhånd gitt innspill om at forurensningsmyndigheten i større grad må etterspørre og kontrollere bruken av EAL-koder for å øke kunnskapsnivået i bransjen. Det er mange avfallsbesittere som ikke deklarerer avfallet med EAL-koder og det er mange som benytter feil koder ved utfylling av deklarasjonsskjema.

Fylkesmennene kontrollerte betjente mottaksanlegg for farlig avfall (farlig avfall fra både husholdninger og virksomheter). Ubetjente anlegg var ikke prioritert i aksjonen for å begrense ressursinnsatsen.

1.2 Rapportering av resultater fra fylkene

For å få rapportene fra fylkesmennene så ensartet som mulig, formulerte SFT to hovedavvik som fylkesmennene i størst mulig grad knyttet funnene opp mot. Det ene avviket gjaldt regelverket for farlig avfall (avfallsforskriften, kapittel 11, vedlegg 2 eller tillatelse i medhold av avfallsforskriftens § 11-6) og det andre avviket gjaldt krav i internkontrollforskriften. SFT forhåndsformulerte én anmerkning om kjennskap til avfallstyper om kan inneholde bromerte flammehemmere fordi vi ønsket å få en oversikt over kunnskapen på dette området.

Rapportering av resultatene fra årets aksjon var i stor grad lik rapporteringen for 2004 (ingen store endringer i regelverket), noe som gjør det mulig å sammenligne resultatene fra årets aksjon med resultatene fra tilsynene i 2004. Det er imidlertid ikke 100 % samsvar mellom anleggene som ble kontrollert i 2004 og i 2006. Fylkesmennene valgte de aktuelle kontrollobjektene selv. Ambisjonsnivået var at de aller fleste betjente mottaks- og mellomlagringsplassene i fylket skulle kontrolleres i løpet av aksjonsukene. Dersom det pga. ressurshensyn eller andre forhold ikke var mulig å kontrollere alle aktuelle anlegg, ble fylkesmannen bedt om å prioritere de mottakene/mellomlagrene som de hadde en formening om var dårligst stilt og/eller det var lenge siden var kontrollert. Anlegg som fikk mange eller alvorlige avvik i 2004 skulle også prioriteres.

2. Resultater fra aksjonen

2.1 Antall kontroller

Det ble gjennomført totalt 238 kontroller i 18 fylker. De fleste anleggene er kommunale eller interkommunale, men flere private anlegg ble også kontrollert. SFT har ikke informasjon om eksakt fordeling mellom kommunale og private anlegg.

Fordeling av antall kontroller pr fylkesmann:

ØF	OA	OP	HE	BU	VF	TE	AA	VA	RO	HO	SF	MR	ST	NT	NO	TR	FI	Sum
6	12	18	19	18	7	1	4	12	16	32	15	22	15	7	10	16	8	238

2.3 Resultater

Forurensningsmyndigheten vil ikke kunne forvente å finne null avvik under kontrollene. Resultatene fra årets aksjon ved mottak- og mellomlagringsanlegg for farlig avfall viser

imidlertid at det er fortsatt er for mange som ikke håndterer farlig avfall på en tilfredsstillende måte på anleggene. Det ble konstatert ett eller flere avvik ved 74 % av de kontrollerte anleggene. I 2004 fikk 80 % av anleggene avvik i forbindelse med aksjonen.

Det har ikke skjedd endringer i regelverket for farlig avfall de siste par årene, slik at anleggene burde ha hatt god tid til å gjøre seg kjent med og følge opp gjeldene krav. Vi ser imidlertid at forurensningsmyndigheten må sterkere på banen for å informere mer om aktuelle avfallstyper som kan inneholde bromerte flammehemmere. Mange anlegg fikk anmerkning som følge av dårlig kunnskap om avfall som inneholder bromerte flammehemmere. Forurensningsmyndighetene må samarbeide med bransjeorganisasjonene om denne jobben.

Tilbakemeldingene fra fylkene viser at de fleste mottaksanleggene leverer det farlige avfallet videre til godkjent behandling. Det er en positiv bekreftelse.

Forurensningsmyndigheten ser at grundig og målrettet informasjon om hvordan impregneret trevirke, PCB-holdige isolerglassruter og kondensatorer i lysarmatur skal håndteres fører til betydelige forbedringer. Slik informasjon er gitt av miljømyndighetene og av bransjeforeningene. Det er en kraftig økning i innsamlingen av PCB-holdige isolerglassruter og kondensatorer. Kontrollene viser at de fleste avfallsmottakene klarer det økte presset dette medfører. Det er imidlertid fortsatt anlegg som ikke håndterer isolerglassruter som inneholder eller kan inneholde PCB forsvarlig. Hvis rutene/rammen ikke tas ut og merkes, vil rutene med stor sannsynlighet havne sammen med ordinert treverk og de vil ikke bli håndtert/destruert på en forsvarlig måte. Dette er veldig alvorlig. Avfall som inneholder eller kan inneholde PCB er en av de mest prioriterte farlig avfallstypene for forurensningsmyndighetene. Det er derfor også i år en egen PCB-aksjon.

De mest kritiske funnene

65 % av anleggene som ble kontrollert fikk ett eller flere avvik i forhold til regelverk for farlig avfall. Avvikene gjelder i hovedsak følgende forhold:

- manglende oversikt over hva som tas imot av farlig avfall og hva som er lagret av farlig avfall på anleggene (mangelfull journalføring) (40 % avvik)
- ikke tilfredsstillende lagring av farlig avfall (30 % avvik)
- for dårlig emballering og eller merking av det farlige avfallet (20 % avvik)
- mangelfull deklarerer (25 % avvik)

Oversikt over hva som er lagret til enhver tid er svært viktig i beredskapssammenheng (brann og lignende) for å kunne begrense forurensning og skader på mennesker og miljø mest mulig.

Tilfredsstillende lagring er viktig for å unngå forurensning fra avfallet i lagringsperioden.

God emballering er viktig for å unngå forurensning fra avfallet under lagring og transport. Merking er viktig for å vite hva slags farlig avfall det dreier seg om, slik at avfallet kan håndteres på riktig måte, i forhold til både helse- og miljø.

Riktig deklarerer er nødvendig fordi deklarasjonsskjemaet følger det farlige avfallet fram til det er sluttbehandlet. Deklarasjonsskjema skal gi informasjon om hvilke farlige stoffer avfallet inneholder. Deklarerer er også viktig for å få riktige statistikker over de ulike mengdene farlig avfall som oppstår og behandles.

Halvparten av de kontrollerte anleggene fikk avvik fra internkontrollforskriften (IK-forskriften). Avvikene fra IK-forskriften gjelder i hovedsak følgende forhold:

- dårlig opplæring og/eller manglende planer for kompetanseutvikling (25 % avvik).
- manglende rutiner for håndtering av farlig avfall (25 % avvik).
- dårlig eller manglende risikovurdering av anleggenes håndtering av farlig avfall (30 % avvik).

3. Konklusjon

Funnene på de enkelte anleggene er fulgt opp av Fylkesmannen gjennom kontrollrapportene og eventuelle pålegg om tiltak. Det er de enkelte anleggene som skal sørge for at avvik og anmerkninger blir håndtert og at forbedringstiltak blir gjennomført der det er nødvendig.

Antall avvik fra årets aksjon viser at tilstanden i 2006 på anleggene som mottar farlig avfall er noe bedre enn i 2004, men det er fortsatt for mange brudd på regelverket. Bransjen må derfor følges opp med informasjon og kontroller også de påfølgende årene.

Forurensningsmyndighetene vil reagere strengt overfor de som ikke følger regelverket.

For å oppnå best mulig resultater i bransjen, er det viktig at miljømyndighetene og bransjeorganisasjonene samarbeider.

4. Oppfølging

Erfaringer fra denne type kontrollaksjoner blir sammenstilt i eget erfaringsnotat i SFT. Dette omfatter bl.a. arbeidsform og samarbeid SFT/Fylkesmannen, forberedelse (aksjonsnotat, faglig bakgrunnsstoff, etc.), ressursbruk, spesielle utfordringer.

Riktig bruk av EAL-koder er viktig for å sikre en forsvarlig sluttbehandling av avfallet og for å bidra til riktige avfallsstatistikker. Under aksjonen var det mange anlegg som fikk avvik på grunn av manglende eller feil bruk av EAL-koder (25 %). SFT vil derfor utarbeide et informasjonsark som viser de vanligste farlige avfallstypene fra husholdninger som kan være til nytte for mottaksanleggene ved merking av det farlige avfallet og ved utfylling av deklarasjonsskjema. SFT vil også vurdere andre tiltak for å bidra til økt kunnskap om riktig bruk av EAL-koder/klassifisering av det farlige avfallet.